



עת"א 48803/12/16 - אחמד אלהייב, נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 48803-12-16 אלהיב(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני כבוד השופט יוסף בן-חמו

העותר אחמד אלהייב,

נגד

המשיבים

1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

2. מדינת ישראל

החלטה

לפני עתירת אסיר המבקש לאשר לו יציאה לחופשה חריגה מטעמים מיוחדים ל - 24 שעות על מנת להשתתף בטקס אזכרה של אמו.

העותר מרצה עונש מאסר של 14 שנה, לאחר שהורשע בעבירות ביטחון ובעבירות סמים. עד כה ריצה העותר 12 שנות מאסר.

נימוקי העתירה

· על אף הגדרתו של העותר כ"אסיר ביטחוני" הוא הועבר לאגף פלילי מזה מס' שנים, לאחר שהתקבלה עמדת שב"כ לפיה הוא עומד בתנאי סעיף 4ב' לפקודה. העותר ניתק את קשריו עם הארגון העוין ולא תגרם סכנה לביטחון המדינה מהקלה בתנאי מאסרו. לעותר הותרו ביקורי התייחדות. הוא הוצא אף מהאגף השמור והועבר ל"אגף פלילי" וניתנו לו הטבות הניתנות לאסיר פלילי. בין היתר, שיחות טלפון, ביקורים פתוחים, מועסק בתעסוקה ובחינוך, מגלה מוטיבציה גבוהה להמשיך ולהעמיק בהליך הטיפול, לאחר ששולב במסגרת טיפול פרטני. התנהגותו בבית הסוהר טובה וחיובית ביותר. הוא מצליח לשמור על התנהגות תקינה ויציבה לאורך זמן והצליח להיתרם מהטיפול עד כה.

· ביום 2/4/14 נפטרה אמו. בקשתו של העותר לצאת על מנת להשתתף בהלוויה נדחתה. אושרה לעותר יציאה לבית הקברות בתנאים לא סבירים, בשעות הלילה, ללא מפגש עם בני משפחה. להצעה זו סירב העותר.

· לקראת מלאת 3 שנים למות אמו, פנתה ב"כ העותר עוד ביום 20/10/16, בבקשה לאשר לעותר חופשה מיוחדת, אך עד למועד הגשת העתירה לא התקבלה החלטה מנהלית. בתגובה האחרונה של ק.האסירים לפניות ב"כ העותר, תגובה מיום 18/12/16, נמסר שהבקשה הועברה לטיפול הגורמים הרלוונטיים.



- מאחר והתקיימו בעותר תנאי סעיף 4ב' לפקנ"צ 03.02.00 "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים", זכאי העותר לכך שבקשתו ליציאה ל"חופשה מטעמים מיוחדים" תיבחן על פי פקנ"צ 04.40.00 - "חופשות אסירים".
- לא צפויה מסוכנות מצד העותר משום שההקלות שניתנו לו עד כה אושרו על דעת גורמי הביטחון שמצאו כי אין בהענקת ההקלות וההטבות פגיעה או סיכון לביטחון המדינה.
- העותר לא זכה עד היום להתאבל על מות אמו באופן המכבד את זכרה ולא ניתנה לו כל הזדמנות להתאחד עם בני משפחתו לאחר מותה.
- בקשת העותר לצאת לאירוע האזכרה במלאת 3 שנים למות אמו מקיים את הרציונל העומד בבסיס הוראות הפקודה.
- העותר מלין על כך שפנייתו לא טופלה "במהירות ראויה" ולא אפשרה להשיג על ההחלטה המנהלית שלא נתקבלה, אלא באמצעות עתירה דחופה.
- העותר מוכן לקבל על עצמו מגבלות ותנאים על היציאה לחופשה חריגה, ככל שייקבעו.

כתב התשובה

- כתב האישום בו הורשע העותר מכיל 11 אישומים הכוללים עבירות ביטחוניות מובהקות : מכירת ציוד ומידע צבאי, הכולל אמצעי לראיית לילה, מפות "קוד", מספרי יחידות, תדרים, אותות קריאה ועוד, וקשר עם ארגון חיזבאללה. העותר שירת בצה"ל כגשש.
- בהיות העותר "אסיר ביטחוני" הוא איננו זכאי להשתלב בסבב חופשות "רגיל". ניתן לאשר לו "חופשה מטעמים מיוחדים" לאחר קבלת חוות דעת שב"כ ולאחר בחינה של סעיף 4ב' לפקודה.
- השב"כ ושב"ס בדעה שאישור "חופשה מיוחדת" לאסיר אינה עולה בקנה אחד עם הצורך בשמירה על ביטחון המדינה.
- בניגוד לנטען בעתירה, העותר צבר לחובתו מידע שלילי.
- יש להבדיל ולאבחן בין הקלות לאסיר ביטחוני **בתוך** כותלי הכלא לבין הקלות הכוללות יציאה **מתוך** הכלא.
- הנימוק לבקשה - אזכרה במלאת 3 שנים לפטירת אמו, איננו מהווה נימוק על פי פקנ"צ החופשות סעיף לח(2)(ט), המאפשר מתן חופשה חריגה כדי להשתתף באזכרה במלאת **שנה ראשונה** לפטירתה.

דין

במהלך הדיון נשאלה ב"כ העותר, האם העותר מוכן להמיר את בקשתו מבקשה ליציאה לחופשה מטעמים מיוחדים לבקשה "ליציאה בליווי". מתשובת ב"כ העותר הובן כי הוא איננו מבקש יציאה בליווי מהסוג שהוצע לו כבר בעבר



כשביקש לצאת ללוויית אמו, והוא סירב לה - זאת לאור הודעת ב"כ המשיבה שאם העותר יבקש יציאה בליווי, כי אז היא מבקשת שהות לבדוק מנהלית אפשרות זו - אלא שב"כ העותר הודיעה כי העותר עומד על העתירה ליציאה לחופשה מטעמים מיוחדים, גם אם זו תוגבל מבחינת השעות ומבחינת תנאים נוספים לחופשה. הוא איננו מבקש הוצאתו בליווי סוהרים.

לאור עמדה זו אין מנוס מלהכריע בעתירה.

המשיבה מתנגדת ל"חופשה מיוחדת" הן מטעמים של מסוכנות והן מהטעם שהנסיבות המפורטות בעתירה אינן עולות בקנה אחד עם הוראות הפקודה.

רשימת הטעמים המפורטים בסעיפים א' - יב' שבסעיף לח' 2 של פרק ח' - "חופשה מטעמים מיוחדים" שבפקנ"צ החופשות 04.40.00 הינה רשימה סגורה ודווקנית. ס"ק ט' מונה את הנימוק:

"אזכרה - אזכרה ביום השנה הראשון לפטירת קרוב משפחה מדרגה ראשונה..."

למרות הטענה כי יש לפרש את הוראות הסעיף פרשנות תכליתית, הסכימה ב"כ העותר שבמסגרת הרשימה הסגורה, יציאה לחופשה מיוחדת בשל אזכרה במלאת 3 שנים לפטירה איננה נכללת ברשימת הנימוקים הסגורה.

ניתן להבין את הצורך בפרשנות דווקנית של הרשימה הסגורה, זאת משום השלכות הרוחב של כל הרחבה ברשימה הסגורה לגבי כלל האסירים בשל "עקרון השוויון" המהווה עקרון על במתן הקלות וטובות הנאה לאסירים בעלי אותה קבוצת שוויון.

למקרים יוצאי דופן וחריגים נועד "סעיף הסל" - ס"ק יג' - המאפשר חופשה מטעמים מיוחדים "בנסיבות הומניטריות חריגות ומיוחדות".

הוראת סעיף הסל קיבלה פרשנות ברורה בפסיקת בית המשפט העליון.

ברע"ב 3556/15 פלוני נ' מ"י, מצוין כב' השופט הנדל:

"נסיבות הומניטריות חריגות - זהו סעיף סל: נסיבות - משמע התמונה המלאה, על מכלול עובדותיה. הומניטריות - לא נבחנת תמיד מנקודת מבטו של האסיר בלבד. חריגות - לאמור, ישנה דרישה כי הנסיבות יוצאות מהכלל. מיוחדות - עומדות בקצה השני של השגרה. המבחן, על כל חלקיו השונים, כולל רק מקרה שמתעורר בבקשה מסוימת, אך לא באחרות. אין לבודד מרכיב אחד של המקרה וליישמו על מקרים עתידיים, שרק במבט ראשון עשויים להיראות דומים".

רק הצטברותם של כל הרכיבים המפורטים בסעיף ביחד, תאפשר שימוש בסעיף הסל.



קבלת בקשה ליציאה לאזכרה לשנה שלישית עלולה לפרוץ את הסכר משום שיש להחילה לגבי כל שאר האסירים בעלי נתונים דומים, לצאת מדי שנה לאזכרה של קרובי משפחה מדרגה ראשונה באופן שעלול לשבש את השליטה והסדר בבית הסוהר ואין לדבר סוף.

על פי סעיף 2 - "חופשה מטעמים מיוחדים", ניתן לאשר רק **על פי המלצת הגורמים המנויים בסעיף ט' של פרק ב'**.

סעיף ט.1.ז) קובע כי ביחס לאסיר בטחוני תינתן חוות דעת שב"כ.

שב"כ גיבש את עמדתו לא רק לאור חומרת העבירות בהן הורשע העותר, אלא גם בשל התנהגות שלילית בזמן מאסרו ובמיוחד לחלקו בדיעות שב"ס שמספרן 1474699 ו- 1774248.

שב"כ איננו מתנגד ליציאה, אך ככל שיציאה זו נעשית למספר שעות מצומצם, **תוך ליווי שב"ס**, וללא שמתקיים מפגש בינו ובין נוספים. שב"כ מציין כי עמדתו זו **כפופה ומבלי לפגוע בנהלי שב"ס**.

דוחות שב"ס מצביעים על התנהגות שלילית של העותר. המידעים האחרונים הם אלה שפורטו לעיל מסוף שנת 2014.

העותר לא ביקש שתיבדק החלופה של "**הוצאה בליווי**", אלא עמד על בקשתו - "**חופשה חריגה**".

כיוון שכך לא עולה צורך לבדוק את עניין ההוצאה בליווי.

למעלה מהצורך אתיחס לעניין ההבדלים בין "יציאה לחופשה חריגה" לבין "הוצאה בליווי סוהרים".

פקנ"צ 04.40.01 "**הוצאת אסיר באבטחה מבית סוהר**" מאפשרת הוצאת אסירים באבטחה (לא יציאה בתנאים) מחוץ לבית הסוהר, במקרים חריגים ומטעמים אנושיים. טובת הנאה זו תינתן רק לאסירים שאינם יוצאים לחופשות.

סעיף 4 מונה רשימה סגורה של נסיבות בהן תתאפשר הוצאת אסיר באבטחה - בליווי צמוד של סוהרים ברכב שב"ס למס' שעות. סעיף 4ד קובע: "**השתתפות באזכרה בתום שנת האבל הראשונה לפטירת קרוב ממשפחה מדרגה ראשונה**".

קיים שוני בין "חופשה בנאים מיוחדים" על פי פקנ"צ החופשות, לבין "הוצאה בליווי ובאבטחה" על פי פקנ"צ 04.40.01.

השוני מתבטא בין היתר בשני עניינים עיקריים:

א. בפקנ"צ 04.40.01, אין סעיף סל בדומה לס"ק ג' ש"בפקודת החופשות".

ב. הסמכת המנהלת המאשרת, איננה צריכה כתנאי מקדמי אישור של גורמים מוסמכים והיא נתונה לשיקול הדעת של



הגורם המוסמך בלבד, פרט לסוג מסוים של אסירים המפורטים בסעיף 6ב' ו - 6ג' אסיר ביטחוני השפוט למאסר עולם או אסיר המשתייך לארגון פשיעה.

הנסיבות שבנימוקי העתירה אינן נמנות עם רשימת האירועים המאפשרים הוצאה בליווי, ועל כן, נכונותו של השב"כ ליציאה בליווי אינה מעלה ואינה מורידה. מה גם שהשב"כ מציין מפורשות שעמדתו כפופה לנהלי שב"ס, ועל פי נהלים אלה - העותר איננו זכאי.

לפיכך, העתירה נדחית.

למרות התוצאה אליה הגעתי, מצאתי טעם בדברי ב"כ העותר בדבר ההתמהמהות הלא מוסברת במתן תשובה מנהלית לבקשתו של העותר שהוגשה עוד בחודש 10/2016. התנהלות שכזו יש בה כדי לפגוע באפשרות של האסיר למצות את זכויותיו, להשיג על העתירה ואף לערער על החלטה שיפוטית בשל סד הזמנים הבלתי אפשרי.

ניתנה היום, ג' טבת תשע"ז, 01 ינואר 2017, בהעדר הצדדים.